

RAPPORT

Løvås oppvektsttun barnehage høst 2016

DYRENE I SKOGEN

Kuntner: Andre´S. Marandon
Høst 2016

Hvordan er det å være dyr når det er mørkt og kaldt ute?
Hvor bor dyrene egentlig?

Vi bor i varme hus som vi bygger i naturen. Hva med dyrene?

Mennesker har også bodd i huler. Nå bygger vi hus. Hva gjør dyrene?

Mange dyr kan ikke bo i Norge fordi det er for kaldt. Hva om vi bygger et hus i skogen for dyret - vil det komme da?

Oppsummerende betraktninger

Barn leker seg ofte frem til kunnskap ved hjelp av komplekse lek-mønstre. Grensene mellom den undersøkende leken og handlingenes virkning i verden er et spennende og viktig område å være i. I dette prosjektet ble den startende, lekne fabuleringen om husbygging for dyr til reell bekymring for om husene faktisk ville holde mål i virkeligheten.

Dette møtet mellom den undersøkende autonome leken og “hverdagshandlinger” kan ses som en parallell til samtidskunstens undersøkelse av kunst som et eget felt og handling i “den vanlige verden”. Kunstgrupper som Superflex beveger seg mellom den autonome kunsten og handlinger som ikke har blitt definert som tilhørende kunstfeltet. De gjør f.eks nødhjelpsprosjekter med biogass og hjelper fattige bønder med å markedsføre sine produkter.

Supergas

Since 1996 SUPERFLEX has collaborated with European and African engineers to construct a simple biogas unit that can produce sufficient gas for the cooking and lightening needs for a family living in rural areas in the Global South. In August 1997, SUPERFLEX installed and tested the first Supergas biogas system running on organic materials, such as human and animal stools. The experiment was carried out at a small farm in central Tanzania, in cooperation with the African organisation SURUDE (Sustainable Rural Development). The biogas plant produces approx. 3-4 cubic metres of gas per day from the dung from 2-3 cattle – enough for a family of 8-10 members for cooking purposes and to run one gas lamp in the evening.

Superflex, fra Guana Power, 2004. Foto: Superflex

Prosjektet med Løvås oppveksttun bhg hadde stadige diskusjoner som behandlet tematikken “møtet mellom lek og det å virkelig hjelpe dyrene”: Et bjørnehus som fungerte bra i den mer undersøkende autonome lekekonteksten men som ikke holdt mål når den kom ut i skogens virkelighet. Det mest interessante har vært å observere denne stadige pendlingen mellom “virkeligheten” som åsted og undersøkelsen av denne gjennom lek.

For meg blir det tydelig at samtidskunstens stadige dekonstruksjon av “den hvite kube” kommer fra en helt naturlig måte å forholde seg til verden på. “Den hvite kubene” er like ukomplett alene som leken alene er for barnet. Begge må peke mot, være i, eller behandle “den virkelige verden” for å ha nødvendige sprengkraft.

Bakgrunn og oppstart:

Løvås bhg søkte om kunstner til prosjektet gjennom DKB med utgangspunkt i en godt gjennomarbeidet søknad. Søknaden hadde en relativt stram struktur. Flere elementer var allerede gjennomført og jeg fant det viktig å bygge videre på det søknaden hadde som hovedtema. Det var likevel viktig at jeg kunne "skape meg et rom" i prosjektet.

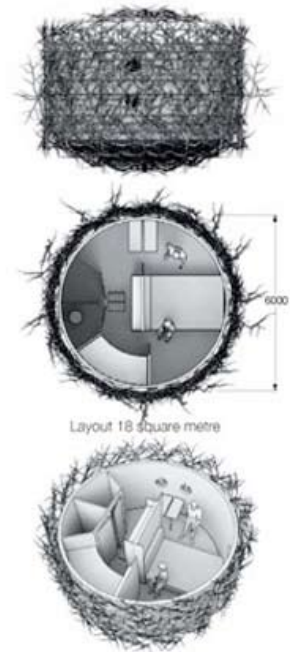
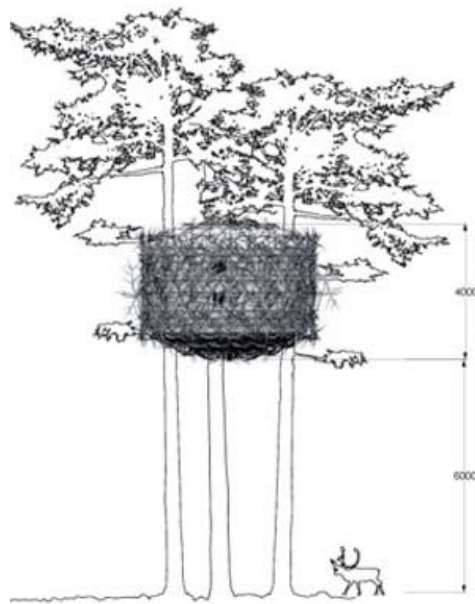
I det første møtet med ansatte (Anne Grete Sandal, Audun Daland og Anne Vårdal) ble vi enige om å bygge videre på prosjektet. Sammen avgjorde vi at vi skulle arbeide med "hus for dyr i skogen". Møtet var åpent og effektivt og vi fant raskt frem til en god balanse mellom den pedagogiske og kunstneriske innfallsvinkelen. Personalets gode kompetanse innenfor kunsthøgskolen var også et godt utgangspunkt for et bra prosjekt.

MØTE 2

Første møte var med alle førskolebarna i de lokalene de vanligvis bruker.

Jeg startet med å presentere meg og hva vi skulle gjøre gjennom en powerpointpresentasjon. Jeg tenkte å utfordre dem med en litt lang visning for å få dem til å strekke seg litt inn i seriositeten i prosjektet. Noen av barna vandret litt ut og inn i oppmerksomhet, andre assosierte ganske divergent mens andre igjen var rimelig konkrete. En god blanding tenkte jeg. Det er ulike barn med ulike interesser og det er et godt grunnlag.

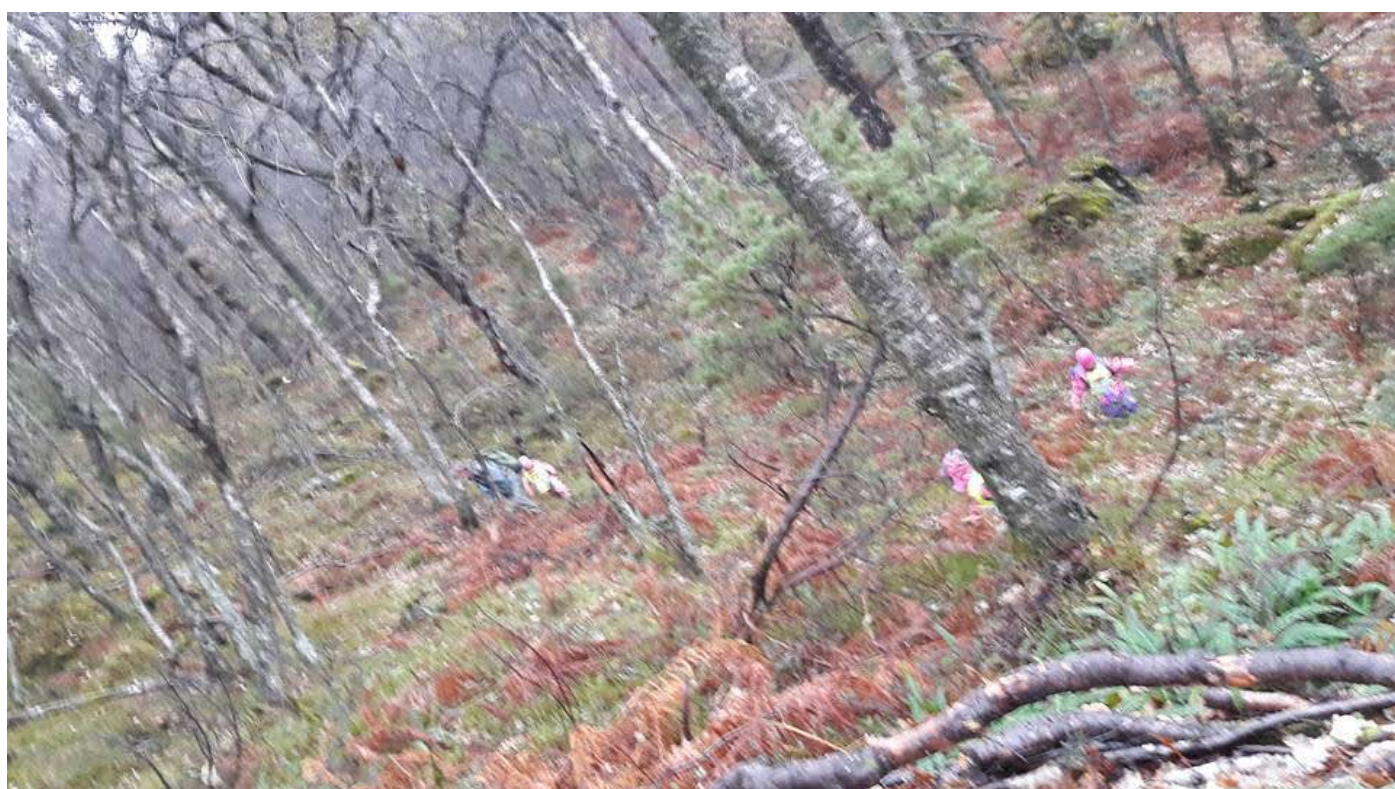
Vi kledde oss om og gikk til "bjørneplassen" som de kaller et fint lite sted i et "gammelskogsbelte". Turen er bratt og krevende men det synes som om de klarer brasene bra. Stor spredning i feltet men så er det litt ulik fysikk og ulike måter å være på tur på. Turen gav fine muligheter for meg til å bli en del av teamet.

Episode 1

Når vi skulle inn i skogen ville jeg introdusere dette med kart; hvor er vi nå og hvor skal vi. Det var litt mye regn, og jeg gjorde en feil med å spørre "hører dere noe spesielt?" - "hver helt stille og lytt...". "En bjørn" sier en gutt. Jeg inviterte altså like mye til en lek som til det reelle når jeg var på jakt etter at de skulle høre elven, for så å kunne se den på kartet. Jeg skulle spurt; "hører dere en elv" - "hvor er elven" - "er det en elv på kartet vårt?"

Når vi kom frem så jeg at gapahuken var i dårlig forfatning. Været var ruskete og jeg tenkte at jeg måtte sørge for at vi fikk tak over hodet til matpausen. Jeg mistet litt kontakt med barnas arbeid med å finne sted og dyr men jeg tenkte at jeg ville kunne ta det igjen ved neste korsvei.

Fint møte under presenningen med varme vafler. Vi var glad for skydd mot regn og kraftig vind. Den utette presenningen forårsaket mang en våt skive så jeg fant ut at vi måtte få tak i en ny duk. Kanskje de voksne skulle bygge menneskehus i skogen og barna skulle bygge dyrehus?

MØTE 3

Neste dag møttes vi til gruppetegning. Vi valgte å dele gruppen og gjøre prosessen i et annet rom. Det å velge et annet rom vil være med på å "løfte" prosjektet litt ut av hverdagens tanker og metoder. Tegneprosessen fungerte fint og det ble et rikt materialomfang. Tanken var også at prosessen skulle danne grupper med 2 eller tre som kunne jobbe sammen - enten fordi de valgte samme sted, samme type dyr eller arbeidet i samarbeidskonstellasjoner de voksne mente ville fungere.

Episode1:

En av jentene var ikke med på befaringen og følte seg litt utilpass og uforberedt på situasjonen. Jeg tenkte at jeg måtte komme henne i møte på en forsiktig måte slik at hun kunne føle seg sikker på at hun var en likeverdig del av gruppen.

I starten ville hun ikke vise meg tegningen sin. Hun skjulte den med hånden hver gang jeg gikk forbi. Jeg så likevel at hun hadde tegnet en kanin. Jeg satt rett vis a vis henne og tegnet litt jeg også - en liten kanin - hun følger med - et øyeblikks øyekontakt og et lite smil. Neste gang jeg gikk forbi ba jeg om å få se tegningen - hun ser skjenert ned og gir meg den. Jeg bruker tid - den er veldig fin, mye detaljer - "fin kanin" sier jeg - "er det huset?". Ja" sier hun - "det er en bakke ned og masse trær også" - "og der er en rev". "Ser den haren da?" spør jeg. "Nei - hun gjemmer seg i huset". "Hva er det da?" spør jeg og peker . "Det er en alarm - en revealarm". "Det er sikkert lurt med en alarm mot reven" sier jeg. Hun nikker.

Episode 2:

“Hva er den formen der?” spør jeg en jente. “... det er en rompe” sier hun. “Det der da?” spør jeg og peker på en form inni rompeformen. “Det er rompeskjelettet” sier hun - hun bøyer seg til siden og trykker en finger mot den ene rompeballen sin - “det er sjelett der inne”. “Det har du rett i” sier jeg. “Kan jeg få skrive det på tegningen sånn at vi husker og andre kan skjønne hva det er?” Hun nikker litt nølende - jeg skriver. “Skriver du rompe?” spør hun. “Ja” sier jeg. “Er ikke det litt flaut?” spør hun. “Det er helt naturlig med rompe og rompeskjelett” sier jeg.

Episode 3:

“Hva tegner du?” spør jeg en gutt som tegner en detaljert tegning. “Det er en fisk som hopper” sier han. En annen gutt sier; “du kan ikke bygge hus til en fisk i skogen”. “Det er klart du kan” sier jeg - “du må bare sørge for at den har vann - i en bolle for eksempel”. “Kanskje det går” sier den andre gutten. “Det er viktig at vi finner løsninger sammen” sier jeg.

Etter møtet snakker jeg meg Anne-Grete og foreslår at de kanskje kan tegne på et papir som brunt, grovt eller ser resirkulert ut, slik at følelsen blir at de tegner “på natur” - at den fargede tegnestiften blir en tilført “urban” ting på det grove “rurale” arket.

Barna jobber med de nye fellestegningene på grovt papir, og med modeller av dyrehusene basert på tegneprosessene. Dette skjer som et mellomarbeid og forberedelse til neste møte.

MØTE 4

Vi møtes oppe på "bjørneplassen". Jeg har revet den gamle gapahuken og er i ferd med å gjøre klart for den nye.

Ungene synes det er spennende at jeg er der når de kommer - de er ivrige i å vise meg modellene sine. Været er skiftende og jeg ser at jeg nok må montere den nye gapahuken. Ungene har lyst til å delta i arbeidet og selv om det forstyrrer litt prosessen de skal ha med å plassere ut modellene, er iveren stor og jeg setter i sving de mest engasjerte. Det er ikke lett i og med at det er litt komplisert å slå ned jordspyd og stripse presenning men de er med på sine premisser og er fornøyde med å få delta.

Episode 1

En av jentene viser meg modellen sin - det er et syltetøyglass med pålimt glitter og en myk blå filtsak. "Hvor skal den være?" spør jeg. "Kom her så skal jeg vise deg" sier hun og går raskt mot et bjørketre som har laget en liten slyng på stammen helt nede ved roten. "Her sier hun" og setter den forsiktig ned. "Skrått sånn er lurt" sier jeg - "da kommer det ikke noe vann inn og det er fint å ligge på det myke." "Men om det kommer noen kan den ikke rømme sier hun" . "Det har du kanskje rett i" sier jeg - "den må kanskje ha to utganger i hvert fall". Hun nikker.

Episode 2:

To gutter som skal lage bjørnehus viser meg stedet sitt. Det er så stort at de har plass mellom to steiner. "Her var det fint" sier jeg - "nesten helt tørt også" - "nesten et ferdig hus". "Kanskje det ikke skal være her" sier den andre - "vi må se litt her". Vi går rundt den største steinen og der er det en horisontal fjellsprekke med grønn mose helt annerledes enn den andre (sikkert en mose som får vann fra luftfuktighet og ikke direkte regn). "Mystisk" sier jeg og drar fingeren over den grønne flaten og lukter - "se på den" sier jeg. "Her kan det bo en mus" sier den ene - "og da kan bjørnen passe på" sier den andre.

Vi avslutter med lunsj under ny lys presenning - kalde hender og varm sjokolade.

Fin tur tilbake. Noen er mer sosialt aktive mot meg enn andre og jeg må passe på at jeg fordeler oppmerksomheten. Vi prater om hvor de bor, hvordan de bor, om mammaer og pappaer og andre ting som er nært deres hverdag.

MØTE 5

Sløyd dag en

Vi var tre voksne og 6 barn i sløydsalen.

Vi gikk gjennom material og festemetoder og delte barna inn i gruppene som hadde utkrystallisert seg. Med utgangspunkt i tegningene begynte vi å bygge husene.

Det er utfordrende med spiker, hammer og boremaskin men barna er offensive og har klare bilder på hva de kan tenke seg å lage. De starter med å finne noen plankebiter. På min gruppe seg jeg at jeg ikke får dem til å samarbeide helt om å lage et felles hus. Jeg oppdager etterhvert at jeg burde lagt mer vekt på å samle tankene før vi satt i gang.

Episode 1:

Den ene jenten har laget en møneaktig konstruksjon. Hun vil tette den ene veggen og spør om vi kunne spikre på en pinne. "Da må vi legget huset over på siden" sier jeg. Hun ser litt tvilende ut - "jeg tror den planken er for tynn", "jeg tror den sprekker når du forsøker å spikre den med en så stor spiker" sier jeg. Hun henter en mindre spiker. "Du kan holde spikeren så slår jeg" sier hun. "Det tar jeg ikke sjangsen på" sier jeg og smiler. "Jeg kan gi den et lite kakk så den står i treverket først" sier jeg. Hun smeller til med hammeren, bommer litt og planken sprekker - hun ler. "Vi får ta en tykkere planke", "kan du finne en?" spør jeg. Hun finner en tykkere planke og sier "jeg klarer det selv nå"

Episode 2:

"Jeg må ha denne stikkende ut fra her" sier hun og dytter en lang kvist ned mot planketaket. "Da må vi bore" sier jeg. Jeg henter maskinen, setter i et bor og sier "jeg kan holde mens du borer". "Det går ikke" sier hun - "det går fint" sier jeg - "bare prøv". Jeg holder - "du må trykke skikkelig" - hun spenner fra og trykker. Boret eter seg gjennom planken og hun ler frydefullt - "en gang til" sier hun.

Bilder fra utstillingen

Jeg syns barna viser stor mestring og det godt tilpassede verktøyet passer fint; små boremaskiner, barnehammere og stifter med stort hode. Veldig godt tenkt fra barnehagens side.

MØTE 6

Sløyd dag to

Treg start - de synes nesten uinteresserte. "Se om dere finner noen materialer å starte med".

Episode 1

"Bygmann Bob" (fra nå av benevnt som BB) starter med en stor planke som han vil dele i to. "Her har du en kortere du kan bruke uten å sage" foreslår jeg. Han rister på hodet. Jeg viser hvordan han fester i skrustikken - han er veldig energisk - han får ikke sagen helt til å bite i starten, så jeg sager litt - ser at han kommer til å få det litt strevsomt med en stor kvist i materialet.

"Kompleks" (fra nå av benevnt som K) velger komplekse deler som er satt sammen av smådeler fra tidligere prosjekter. Jeg ser med en gang at det blir uhyre vanskelig å lage noe konstruktivt. Han setter en sprukken spiss inn mot en planke og sier at vi må spikre den fast - det er helt umulig men jeg skjønner hvor han vil - møtepunktet er estetisk optimalt men konstruktivt umulig - jeg må være pragmatisk og si at det ikke går - tar den ett hakk innenfor - det er ikke så estetisk men mye av tanken er likevel ivaretatt - men hvordan skal han kunne få festet denne? Jeg foreslår streng, piperenser - han vil spikre - "men det går ikke" sier jeg - "vi må prøve med piperenser rundt sånn" - jeg avbrytes av BB som trenger sagehjelp

K har funnet nok en kompleks bit - han vil sette den under "sånn" - det er bedre konstruktivt men umulig å spikre - "vi må feste med strips men da må vi borre gjennom - sånn" sier jeg. Han er med på boringen - det er veldig tungt å holde inne knappen - han konsentrerer seg og er fascinert av det som skjer. Vi stripser sammen men det er ganske ustabil.

Jeg må hjelpe BB med spikring - hjelper ham i gang - han har ikke teknikken helt inne og klemmer den ene fingeren - jeg ser det gjør vondt, men han vil ikke grine - det ser jeg. "Skitt" sier jeg - "hvor vondt gjør det?" Han vil spikre videre men går litt fort lei - jeg motiverer ham til å fortsette.

K sitt hus henger knapt sammen - det faller fra hverandre for den minste belastning - når han henter flere ting sniker jeg meg til å sette en strategisk strips - hjelper litt - han er tilbake og foreslår å spikre. "Ok" sier jeg - "vi prøver her" - jeg setter den inn et stykke så han kan spikre videre - han har store motoriske problemer men det går smått om senn.

Han finner en ny kompleks bit og skyver dem sammen - han har virkelig blikket men sliter rent konstruktivt. "Det er døren" sier han - "men denne er for løs" - vi spikrer den - vi går på igjen - han er sliten i armen nå

BB trenger hjelp til å feste del to - grundig spikret - helt firkantet - grunnsolid - logisk. Han velger noen litt vanskelige biter til taket - han er sliten nå ser jeg - har slått fingeren flere ganger. "Kan du hjelpe meg?" spør han - "ok" sier jeg - jeg slår ned en spiker - ser at jeg bommer litt men tenker at den sitter bra nok. BB avlører min dårlige spikring og river planken opp - jeg fikser det igjen men sier at den andre siden må stripses og da må vi lage hull - vi borrar sammen - **"det blir et solid hus dette" sier jeg - "mitt da" sier K - "er ikke det solid?"**

"Det er mer komplisert - huset ditt" sier jeg. Han liker ikke svaret så godt - han har funnet en 2/8. dels fuglekasse; det er en spissgavl og en sidevegg spikret sammen. Han lar spissgavlen bli sidevegg og sideveggen blir gulv. "Bra valg" sier jeg - "det blir sterkt også". "Her kan du spikre" sier jeg - jeg setter spikeren litt nedi og han spikrer i vei.

Nå er BB igang med litt detaljering; han finner en pinne - er interessert i hull nå - vil ha ting stikkende ut - jeg ser hvor han vil. Bra tenker jeg - litt ut av boksen.

(Sager sammen med BB) - vi nynner sammen og han lener seg mot meg - sliten i armen.

Anne-Grete går forbi og spør hvordan husene skal være sammen. Hun har helt rett, det skal være et fellesprosjekt. Vi må ta byggverkene ned på gulvet for å danne oss et overblikk.

De krangler om hvordan - her foreslår K en elegant men urealistisk løsning, mens BB setter begge husene på en svær planke side om side. Etter en del krangling finner vi en bra mellomting.

I det planken forener de to husene begynner de å jobbe på hverandres hus; K spikrer flere spikre i BBs allerede solide hus, og BB setter pinner, finner garn og ulike ting å ha i K sitt hus.

K er nå helt på spikring - han har sett BB sitt solide tak og vil spikre igjen åpningen - finner pinner som passer perfekt og spikrer i vei - han har tydelig lite erfaring for hva som lar seg spikre sammen men det går tålelig bra likevel.

BB kommer bort med et grått papir - han vil klippe opp - det viser seg å være sandpapir og jeg viser han hvordan han kan slipe. Han kjenner først med fingeren på den grove og skarpe kanten - så sliper jeg litt og han får kjenne igjen. "Så mykt det blir" sier han. "Fint at du fant det papiret sier jeg" "Var jeg flink som fant det?" spør han. "Ja det syns jeg for nå kan vi lage huset mykt også". BB sliper og sliper - jeg ser han har fokus på kanter.

Så sier BB; **"jeg gjør huset ditt mykt"** - da svarer K; **"jeg gjør huset ditt solid"**.

Til min egen forundring synger vi litt sammen - en låt om å jobbe i team (synes å kjenne den igjen fra Barne-TV) - han forklarer at sangen handler om det er å jobbe sammen.

MØTE 7

Vi møtes på fortauet overfor barnehagen. Fin småprat oppover. Når vi er ved skogbrynet kommer den avtalte transporten av husene. De får husene sine - den største sier jeg at jeg nok må bære - "det er ikke så lett å bære ting i bratt oppoverbakke" sier jeg.

Episode 1

"Hørte du at de sa "wow" når Audun tok frem huset - de sa "wow" gjentar BB. "Jeg hørte det" sier jeg. "Det betyr at de syns det er det største" sier han stolt.

Det er slitsomt oppover og fler og fler av husene havner på de voksnes hender. De 4 ivrigste turgåerne går fremst med hvert sitt hus. Vi som er neste gruppe må plukke opp enkelte ting som faller av underveis.

Snart er alle kommet opp. Barna sprer seg til de ulike stedene sine i skogen. De vil at jeg skal komme og se - finne det beste stedet. Det er tydelig at BB og K føler at de har ekstra hevd på min oppmerksomhet. Jeg filmer dem men de er litt gira og klarer ikke samle seg så godt i det de forteller. De har mer inne men kameraet må videre og jeg har masse å rekke over.

Episode 2

En av guttene ligger ubekvent på bakken inne i gapahuken. "Er du dårlig?" spør jeg - "ja jeg har hodepine". Jeg lager til en benk av greiner og spør om jeg får flytte ham over - "jeg orker ikke" sier han. En jente mister ned en grein som hun ville legge for å gjøre benken bedre, hun mister den ned på gutten, han ynker seg og sier at hun gjorde det med vilje: "Nei" sier jeg - "dere er jo venner - hun ville aldri skade deg med vilje". Han blir berørt av utsagnet ser jeg - så begynner jenta å gråte - "hun blir jo lei seg når du tror hun gjorde det med vilje" sier jeg - "venner gjør ikke sånn" - "Nei" sier han.

Episode 3

Når vi går ned siste delen av skogsturen holder jeg gutten med hodepinen i hånden. Det går bedre nå men han er stillere enn vanlig. "Jeg tror jeg er blitt litt for glad i deg" sier han. "Er det farlig det da?" sier jeg. "Ja - du kommer jo ikke til å være her så mye mer lenger" sier han. Jeg lurer på hvor han har formuleringen fra men tenker at jeg ikke vil spørre videre.

Bilder fra utstillingen

MØTE 8

Utstillingen

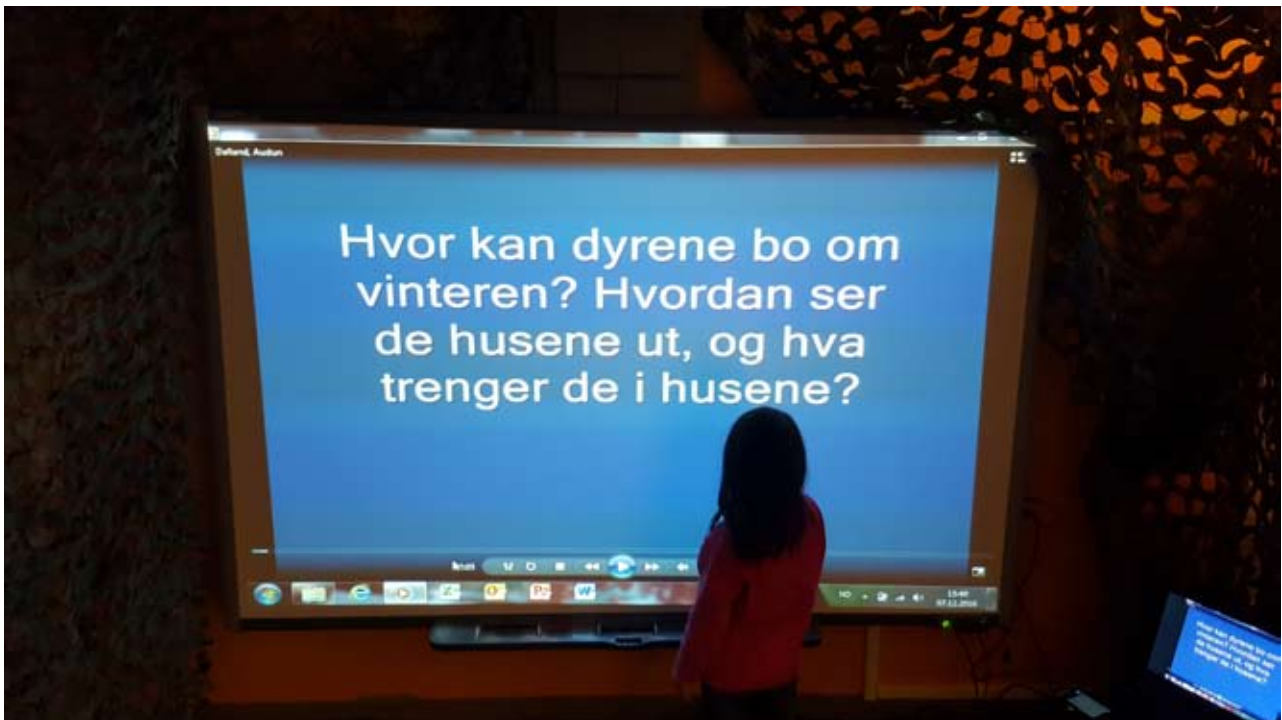
Vi voksne har montert de kompliserte delene av utstillingen og får barna puljevis inn til å montere modell og tegninger. De er litt usikre på hva de skal gjøre men når de får kommet igang går det fint. I gruppe to får jeg hjelp av gutten som hadde hodepine - vi stripser fast tegninger på et hvitt kamuflasjenett. "Vi har brukt vann" sier han "det er derfor det er litt flytende farger".

Episode 1

"Kan du hjelpe meg med modellen min" sier en "den ligger feil". Jeg kommer med ham bort og han viser meg. "Hva er feil?" spør jeg. "Den skal jo ligge litt under bakken og det går jo ikke" sier han. "Vi kan jo lage til under bordet" sier jeg - bretter kamuflasjeduken litt opp. "Ta med kongler og litt stein" sier jeg. Han drysser kongler, kvister og stein og setter modellen sin oppi. "Sånn - det er under bakken nå" sier han. "Flott" sier jeg og stripser duken slik at alle kan se at det nå er etablert et lite miljø under hovedflaten på det lave bordet.

Bilder fra utstillingen før etableringen av miljøet under bordet.

De voksne kommer, noen av barna er molefonkne fordi ikke forelderene kommer eller ikke har kommet enda. Vi setter oss i "hulen" og ser film sammen. Noen av barna viser stor sjenanse i møte med seg selv på skjermen - ikke så rart akkurat. Men de er flinke til ikke å le av hverandre. Det er spennende å se. Etterpå går de rundt og ser og jeg tar farvel med hvert enkelt barn og de voksne. Vemodig synes jeg der jeg sitter og humper på veien hjem - en kommer så nært og så er det over.